Jordi Mata i Albert Ferrarons

LITERATURA CATALANA I HOMOSEXUALITAT III

Seguint l'estela iniciada els darrers anys de la dictadura, la producció gai en català no va cessar durant la transició, ans al contrari. Enmig de l'ambient estatal d'eufòria sexual i de recuperació dels drets democràtics, Barcelona es va convertir en un centre d'efervescència cultural i va capitalitzar la reacció enfront de la grisor del franquisme. Aquesta es va traduir en l'edició, en castellà i català, de còmics, revistes, pel·lícules, teatre i, també, llibres. Un dels punts culminants fou l'innovador *L'anarquista nu* (1979), de Lluís Fernández.

En canvi, els anys vuitanta foren una mena de travessa pel desert: es va viure una forta ressaca de la transició i calia prioritzar la normalització política, social i econòmica del país. L'excepció la va marcar la poesia activista, lesbiana i feminista de **Maria-Mercè Marçal**.

L'any 1991, **Lluís Maria Todó** publicà ***Els plaers ficticis***. Todó fou i és el primer autor en català que ha centrat la seva obra a tractar diversos aspectes de l'homosexualitat: la vida sota el franquisme, la transició, la burgesia catalana, l'escoltisme, els dubtes adolescents, la docència... Al seu primer llibre el seguiren ***El joc del mentider***, ***L'adoració perpètua***, ***El cant dels adéus*** i el premi Josep Pla 2006, ***El mal francès***. És, d'alguna manera, el novel·lista gai català per excel·lència, etiqueta amb la qual no se sent incòmode.

Si Todó és el novel·lista gai, la trajectòria persistent al llarg de més de 30 anys de **Jaume Creus** el certifiquen com al poeta gai en català, enmig d'un territori poètic força desolat i desolador. Títols com ***Terres interiors, platges extenses*** (1983) o ***Eros d'encesa fletxa*** (1994) desprenen un natural, ferm i suggerent homoerotisme.

Des dels anys noranta s'ha anat guanyant progressivament normalitat i naturalitat en el tractament de temàtiques gais a la literatura catalana. Això s'ha traduït en dues tendències. En primer lloc, la publicació d'un major nombre de títols amb arguments i estils ben diversos: ***Tallats de lluna***, de **Maria Antònia Oliver**; ***Un cos perfecte***, de **Xavier Roca-Ferrer**; ***L'aprenentatge de la soledat***, de **David Vilaseca**; ***Rubik a les palpentes***, de **Jordi Cabré**; ***Catedral amb armaris***, del mallorquí **Jaume Santandreu**; i ***El dia del client*** i ***La cançó de l'estiu***, de **Daniel O'Hara**. En segon lloc, s'ha produït també una incipient diversificació de gèneres: d'una banda, trobem novel·la juvenil (***La crida del mar***, de **Jaume Cela**; ***Diari d'un***